

inko

**informatiegevende en
kontaktleggende periodiek
van de fraters van utrecht**

35^e jaargang

nummer 5

december 2012

VAN DE REDACTIETAFEL

Met dit nummer sluiten we weer een jaargang af. Een jaargang die niet zo moeilijk was te vullen, want elke keer was er voldoende kopij. Hopelijk heeft u, lezer, er van genoten.

De redactie heeft het nieuwe bestuur laten weten, nog graag enkele jaren met ons tijdschrift te willen doorgaan. Het Provinciaal Bestuur heeft dit idee van harte overgenomen en de redactie de ruimte daartoe gegeven.

Het is weer een gevarieerd nummer geworden.

We zijn blij met het artikel waarin frater Simon, robijnen jubilaris in januari a.s. ons een inkijsje geeft in zijn roeping tot het fraterleven; we feliciteren frater Wilfried van der Poll met zijn 30-jarig “ambtsjubileum” vlak voor het einde van het jaar; Adri Vergeer, de kapittelsecretaris schrijft uitgebreid over het afsluiten van de kapittels van dit jaar; de Stichting Staakt het Vuren krijgt aandacht; we gaan op bedevaart naar Renkum; er is een symposium bezocht n.a.v. 50 jaar Vaticanum II; we leren bescheidenheid van een Zuid-Afrikaanse vrouw.....; en er zijn natuurlijk kerstwensen en kerstgedachten. Kortom, oordeelt u zelf maar of dit nummer de moeite waard is .....

Fijne feestdagen en veel leesplezier.

□

PROVINCIAAL BESTUUR NEDERLAND

Op 31 oktober heeft Nederland een nieuw Provinciaal Bestuur gekozen voor de periode 2012-2018.

vlnr:
frater Wim Heister
frater Wilfried van der Poll
frater Berno Spekschate

plv. prov. overste
provinciaal overste
lid prov. bestuur

PROVINCIAAL BESTUUR INDONESIA

Op 10 oktober heeft Indonesië een nieuw Provinciaal Bestuur gekozen, eveneens voor de periode 2012-2018.

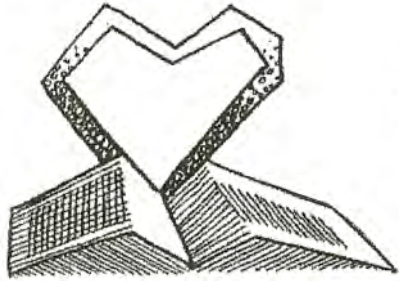
frater Dominikus Jeo
provinciaal overste

frater Melkhior Seda Blolong
plv. prov. overste

frater Vinsensius Laga Payong
lid prov. bestuur

Overweging bij de Constituties

ECHT LEVEN BETEKENT GEDURIG VERNIEUWEN!

art. 59

*De gemeenschap moet zich kenmerken door voortdurende vernieuwing van leven, in een geest zoals Paulus die voorhield aan de Kolossenzen:
'Legt de oude mens zijn gedragingen af, bekleedt u de nieuwe mens, die op weg is naar het ware inzicht, zich vernieuwend naar het beeld van zijn Schepper ...
Doet dan aan, als Gods heilige en geliefde uitverkorenen, tedere ontferming, goedheid, deemoed, zachtheid en geduld. Verdraagt elkander en vergeeft elkander, als de een tegen de ander een grief heeft. Zoals de Heer u vergeven heeft, zo moet ook gij vergeven.*

*Voegt bij dit alles de liefde als de band der volmaaktheid.
En laat de vrede van Christus heersen in uw hart; daartoe zijt gij immers geroepen als leden van één lichaam.*

*En weest dankbaar.
Het woord van Christus moge in volle rijkdom onder u wonen.
Leert en vermaant elkaar met alle wijsheid.
Zingt voor God met een dankbaar hart psalmen, hymnen en liederen, ingegeven door de Geest
En al wat gij doet in woord of werk, doet alles in de naam van Jezus de Heer, God de Vader dankend door Hem'. (Kol. 3: 9-17)*

art. 60

Voortdurende vernieuwing van leven vraagt, dat wij dagelijks tijd reserveren voor gemeenschappelijke bezinning, gebed en viering. Wij komen bijeen als geloofsgemeenschap, wij delen in elkaars geloofsleven en leggen samen getuigenis af van geloof in de ene Heer.

Naast de dagelijkse bezinning vraagt vernieuwing, dat wij meerdere keren door het jaar wat langduriger stilstaan bij de wezenlijke waarden van ons bestaan en bovendien jaarlijks meerdere dagen achtereenvolgens reserveren om ons te heroriënteren op het doel van ons leven.

Wij moeten daar vormen voor kiezen die bij ons passen, rekening houdend met verscheidenheid van opvatting en beleving. Als wij in deze geest samenkomen wordt het een bron van leven.

We hebben allemaal een stukje van elkaars leven in de hand. In andermans handen, door en door van elkaar afhankelijk. We kunnen elkaar maken en breken. Nooit volledig zelfredzaam, je bent nooit iemand die niemand nodig heeft. Ik kan gemaakt en gebroken worden door anderen, omgekeerd geldt dat ook. Dat besef van *verbinding* is van de ene kant prettig, van de andere kant ook een zware verantwoordelijkheid.

Onlangs verscheen van de hand van de historicus Jos Palm: 'Moederkerk. De ondergang van rooms Nederland'. Een herkenbaar boek voor wie de jaren vijftig, zestig hebben meegemaakt. Opvallender was zijn latere interview waarin hij schrijft over de generatie van de babyboomers, waartoe hij ook zelf behoort. 'Die generatie heeft als eerste in de geschiedenis – en misschien ook wel als laatste – een generatiebreuk meegemaakt ten opzichte van haar ouders. Als ik er op terugkijk, zie ik eigenlijk maar één verklaring voor het heftige generatieconflict dat zich bij ons voordeed: de generatie vóór ons geloofde dat de zin van het leven erin gelegen was je te voegen in een groter geheel, maar wij gingen de zin van het leven zoeken in ons persoonlijk geluk. Dat streven heeft alle grote systemen aangevreten – de katholieke kerk, de gereformeerde kerk, de sociaaldemocratie. In deze zin ligt het einde van de religie besloten. Want 'religie' betekent immers 'zich met elkaar verbinden'. En daar werd nu net afstand van genomen. Dat leidt tot een samenleving, die uit elkaar valt, versplintert, want 'ieder voor zich' is nu eenmaal niet het bindmiddel om zich te voegen 'in een groter geheel'.

Wij zijn gewend geweest te zeggen dat de Schrift het verhaal vormt hoe de Eeuwige met mensen omgaat. We kunnen het ook omdraaien: de Schrift vormt het verhaal hoe wij mensen met de Eeuwige en met elkaar omgaan. Dat voorkomt dat wij God van alles in de schoenen schuiven wat aan onze eigen handen kleeft. Alle "duivelse" listen die aan ons eigen zijn, komen er aan bod. Van list en bedrog tot en met onze bereidheid desnoods duizenden

op te offeren. Tussendoor klinkt er steeds opnieuw de uitnodiging. Eén blijkt er te zijn die haar verstaat, één van wie de Apostel getuigt: "Hij heeft zich van alle eigen belang ontdaan, hij heeft zich met de ander vereenzelvigd". "Niemand van ons leeft voor zichzelf alleen, maar dat ook niemand sterft voor zichzelf alleen". (Rom. 14, 7-9). Het is een werkelijke omwenteling, zo zijn wij niet. Hij is tot in de dood toe daaraan trouw gebleven. Hoe we dat moeten zeggen? Hij is niet zichzelf gebleven, maar de ander geworden. In de ander is Hij ten leven opgewekt. Woorden schieten te kort om aan te duiden wat dit voor een mens betekent. Aarzelend gebruiken wij woorden als "opwekking", "verrijzenis", want wie de ander is geworden, leeft voort ook al is hij gestorven. Dit verhaal vormt het verdere leidmotief van de Schrift. Generatie na generatie hebben mensen in onze cultuur in deze verhalenbundel, in deze partituur een uitgangspunt gevonden voor hun bestaan, hoe vaak ook de melodie vals gespeeld is. Diepgaande scheidingen tussen mensen hebben het verhaal niet ten gronde kunnen richten. Tot voor kort dan? Wat nu? Is er nog een verder? Dat is niet zo gemakkelijk aan te geven.

Want de apotheose van het gehele verhaal mondt toch uit in het verhaal van die mens, Jezus uit Nazareth, van wie de Apostel getuigt: 'wij verkondigen u de Christus, en die gekruisigd'. Bepaald niet een succesverhaal, niet aansluitend aan wat de westerse mens vandaag zoekt. Individueel succes is onze drijfkracht. "Want wij maken ons bezorgd over wat we zullen eten of drinken of hoe wij ons kleden" (Luc.12,22-41). Wij vullen ons bestaan te vaak met materie. Jammer voor degene die daarin niet slaagt, hij is afgeschreven. Individueel succes is onze drijfkracht!

Het christelijke verhaal verheft nu net de ander tot norm, in het besef dat geen van ons de norm van ons mens zijn haalt. Zoekt dus eerst het koninkrijk, waar ruimte is voor iedereen, juist omdat we elkaars tekort kennen.

Zijn wij bereid dit Verhaal tot uitgangspunt van ons bestaan te nemen? Het aan elkaar door te geven? Ook al lijkt dat soms een

onmogelijke opgave, want ook hier bemerken wij dat onze groep – religieuzen – toch steeds kleiner wordt. En de opgave komt ons steeds helderder voor ogen. Wel mogen we bedenken het christendom is in het klein begonnen. Vriendengroepen die bij elkaar komen en het verhaal van Jezus levend houden. Niets let ons bij elkaar te komen, een verhaal uit de Schrift tot uitgangspunt van ons gesprek te nemen en op een eenvoudige wijze brood en wijn met elkaar te delen. Dat mag dan wellicht geen kerk zijn in haar volheid, maar het kan wel dienen om de gedachtenis aan onze leidsman ten leven tastbaar te houden. De Eeuwige zelf zal dan wel voorzien. “Gij hebt mij meegelokt, Ene, en ik liet mij lokken, gegrepen hebt Gij mij. Gij zijt in mijn hart geworden als een brandend vuur” (Jer.20,7-9). Dag in dag uit zoekt Hij onrustig naar mij totdat ik soms – te weinig – mij laat ontmoeten. Er brandt in mij wel een vuur, waarvan ik soms niet weet hoe het te verspreiden in een tijd waarin God vergeten lijkt. Wellicht moet ik dan ook maar gelijk zeggen: in een tijd waarin de mens zichzelf vergeten lijkt!

□

*Voorhout, 1 november 2012
Drs. Alfons Kroese o.c.d.*

Mijn vijfde kapittel deel 2

In het meinummer van Inko heb ik toegezegd later dit jaar een vervolgartikel over het Provinciaal Kapittel Nederland 2012 te schrijven. En beloofd is beloofd; daarom dan ook dit verhaal.

Er is veel gebeurd in kapittelland sinds mei. Eind augustus waren de Nederlandse kapitulairissen in De Bilt bijeen ter voorbereiding op het Algemeen Kapittel. In september gingen vijf fraters als afgevaardigden en twee als toehoorders naar Malang voor dit Algemeen Kapittel. De blog van frater Leo Ruitenberghield ons globaal op de hoogte van het verloop hiervan en via die blog kwamen we er ook achter welke Indonesische medebroeders voor de komende zes jaar het Algemeen Bestuur vormen. Na terugkeer werd begin oktober in het Fraterhuis St.-Jozef informeel verslag gedaan van het Algemeen Kapittel. Het was een zwaar kapittel, zei men, vooral qua tijdspanne, maar ook hier werden leuke dingen beleefd. De verhalen over durian, de naar zweetsokken riekende maar heerlijk zoet smakende Indonesische vrucht waar vooral frater Wim Heister niet genoeg van kan krijgen, deden tenminste weer de ronde. En wie mij van de terugkerende afgevaardigden het meest opviel, was frater Hans Wennekes. Als hij namelijk uit Kenia terugkomt, ziet hij er ondanks alle Keniaanse zon nogal pipsjes uit, maar nu had hij een mooi gebruind koppie, volgens hem omdat hij in Kenia meestal binnen is en in Indonesië ook buiten vertoefde, speciaal tijdens de laatste week die men na het kapittel ter ontspanning nog op Bali doorbracht.

In oktober is het dan tijd voor de afronding van het Nederlandse zakenkapittel met als afsluiting van ons kapitteljaar op 31 oktober het kieskapittel waar een nieuw Provinciaal Bestuur Nederland gekozen wordt.

Van 25 t/m 27 oktober zitten kapitulairissen en toehoorders, net als in april, met organisatorische en administratieve ondersteuning weer in De Zwanenhof te Zenderen.

Er werd teruggekeken op het Algemeen Kapittel, de financiën van de provincie en de bevindingen van de financiële commissie daaromtrent kwamen aan bod, het beleid van het Provinciaal Bestuur Nederland in de afgelopen zes jaar werd goedgekeurd en er werden plannen gemaakt voor de toekomst. Die plannen hadden vooral betrekking op de huisvesting en de bestuurbaarheid in de periode 2012-2018, maar moeten tegelijkertijd een aanloop vormen voor de verdere toekomst.

De Werkgroep Huisvesting die ten behoeve van het kapittel een studie had gemaakt van de mogelijkheden ten aanzien van huisvesting, presenteerde het kapittel een drietal opties en/of een combinatie daarvan. De opties werden namens de werkgroep gepresenteerd door de heer Thomas Kooij, jarenlang onze accountant. Het was aan het kapittel een keuze te maken ten aanzien van de richting waarin het komende provinciaal bestuur gaat werken. Na uitgebreide discussie en ampele overweging werd ervoor gekozen om op dit moment nog geen concrete beslissing te nemen; daar werd de tijd nog niet rijp voor geacht. Wel werd besloten dat het Provinciaal Kapittel 2012 het komende provinciaal bestuur met klem verzoekt om op korte termijn een werkgroep te formeren met de opdracht om de toekomstige huisvestingsproblematiek verder ter hand te nemen. Mogelijkheden zijn verkoop van grond en gebouwen in De Bilt; samenwerking zoeken met een grote(re) zorginstelling of het samenstellen van een projectteam met externe deskundigen. Voorop blijft staan, dat het leven van de huidige en toekomstige bewoners zo ongestoord mogelijk moet kunnen voortgaan.

Namens de Werkgroep Bestuurbaarheid werden de bevindingen gepresenteerd door de heer Ben Wanders, tot twee jaar geleden juridisch medewerker bij de KNR, tegenwoordig als zzp'er betrokken bij zeven religieuze instituten.

Hij noemt drie bestuursmodellen. Deze worden uitgebreid toegelicht, waarbij uitgelegd wordt dat er ook een combinatie van modellen mogelijk is. Feit is dat als gevolg van de toenemende vergrijzing de bestuurbaarheid van de Provincie Nederland steeds verder onder druk komt te staan, waardoor het moment naderbij komt dat er onvoldoende fraters zullen zijn die de bestuurstaak in volle omvang kunnen uitoefenen.

In de afgelopen zes jaar is het aantal fraters met een derde gedaald, terwijl de gemiddelde leeftijd ruim drie jaar is gestegen. Over tien jaar zal het aantal fraters volgens de statistieken met meer dan de helft gedaald zijn en is in 2018 de verwachte gemiddelde leeftijd zo'n 86 jaar. Rekening houdend met de levensverwachting volgens Kaski-cijfers, wordt daarna een verhoudingsgewijs sterke daling van het aantal fraters verwacht.

Een goed besturen van de Provincie Nederland nu en in de toekomst vraagt om een bestuursstructuur die erop gericht is dat het provinciaal bestuur zich met name kan wijden aan het meer naar binnen gerichte deel van de bestuurstaak, te weten er te zijn voor de medebroeders, ervoor te zorgen dat zij zo lang mogelijk met medebroeders zijn omringd en een kloosterleven kunnen leiden met veel aandacht voor ieders persoonlijk welbevinden, gemeenschappelijk gebed, liturgie, verdieping enz.

De Werkgroep Bestuurbaarheid zegt echter dat het kapittel nu alleen om een richting wordt gevraagd en stelt voor dat het nieuwe provinciaal bestuur een nieuwe werkgroep opricht.

Hierop besluit het kapittel het komende provinciaal bestuur te vragen om op korte termijn een werkgroep samen te stellen met de opdracht om de materie m.b.t. de toekomstige bestuurbaarheid te concretiseren.

Ook het onderwerp seksueel misbruik kon niet onbesproken blijven en er werd weer uitgebreid verslag gedaan van de ervaringen daarmee. Sinds de bespreking in april is er qua aantal klachten weinig meer veranderd. Het accent lag de afgelopen tijd op de afwikkeling. Veelal is dat gebeurd op een manier die dankbaarheid opriep richting congregatie, maar vooral richting fr. Wilfried die als provinciaal overste veel respect oogstte voor zijn medeleven, begrip en aanpak. Dat respect kwam van slachtoffers, maar evenzeer van de kapitarissen.

Zaken lopen nog steeds, maar zoals het er nu naar uitziet, kunnen ze op een bevredigende manier en binnen afzienbare tijd zodanig afgerond worden, dat ieder er vrede mee heeft.

Seksueel misbruik blijft echter een moeilijk en ingrijpend punt, dat veel fraters persoonlijk raakt, diep raakt zelfs, ook degenen die er niet rechtstreeks mee geconfronteerd worden. Ik zou ze een hart onder de riem willen steken, iets willen zeggen wat helpt, maar moet dan erkennen dat woorden vaak heel ontoereikend zijn.

Maar terug naar het kapittel. Het laatste, maar zeker niet minder belangrijke punt dat aandacht vroeg, was de verkiezing van een nieuw provinciaal bestuur, het vierde in de geschiedenis van de congregatie.

In Zenderen werden proefpeilingen gehouden en door een gekozen informateur gesprekken gevoerd met mogelijke kandidaten.

Ook werd uitgebreid aandacht besteed aan aandachtspunten voor het nieuwe bestuur. Alle kapitarissen brachten ten minste één punt naar voren, en onder de vele punten die te berde gebracht werden, 'scoorde' vooral persoonlijke aandacht van de bestuursleden voor hun medebroeders hoog.

Het volgende bestuur zal op basis van de in de kapittelnotulen aangevoerde punten een beleidsnota schrijven.

Met dit alles als bagage werd op 31 oktober te De Bilt tijdens het Provinciaal Kieskapittel Nederland 2012 een nieuw Provinciaal Bestuur gekozen bestaande uit de fraters Wilfried van der Poll,

Wim Heister en Berno Spekschate, resp. als provinciaal overste, plaatsvervangend provinciaal overste en lid van het provinciaal bestuur.

Het zijn dezelfde drie als van het vorige Provinciaal Bestuur, in feite dus een compliment voor hen, want als ze het niet goed gedaan hadden, waren ze niet herkozen.

Het kieskapittel werd voorgezeten door frater Venansius, de kersverse algemeen overste, die voor deze gelegenheid uit Indonesië overkwam, wat zeer gewaardeerd werd.

vlr: kapittelsecretaris Adri Vergeer, voorzitter frater Venansius, tolk Inge Kapitan.

Het kapitteljaar zit erop, in het bestuurshuis prijken foto's van de nieuwe besturen.

Ze staan voor een niet gemakkelijke taak. Met uitvoering van de kapittelbesluiten moet een aanvang genomen worden en de komende zes jaar worden belangrijk voor de fraters.

EEN KERSTGEDACHTE

Voor mij zit ook mijn vijfde en laatste kapittel erop. Met wat weemoed kijk ik erop terug, juist omdat het mijn laatste was.

Het was een ingrijpend gebeuren met intensieve, vaak emotionele gesprekken en discussies en beslissingen die niet lichtvaardig genomen werden.

Naast dit alles ontbrak het ons wat accommodatie, natje en droogje betreft wederom aan niets in De Zwanenhof en was het ook gewoon heel gezellig, evenals tijdens de afsluitende middag na het kieskapittel in De Bilt.

Inmiddels zijn de notulen verstuurd, zijn alle fraters helemaal op de hoogte en is voor mij ook de administratieve verwerking dus afgerond.

Het was een drukke tijd met alle kapittelstukken en organisatie, maar het is toch mooi weer gelukt en ik heb het beleefd als meer dan alleen maar werk!

□

Adri Vergeer, kapittelsecretaris.

Eind 1974 probeerde ik wat af te wijken van de vaste traditie om "gewone" kerstkaarten als kerst- en nieuwjaarswens te verzenden. Met een eigengemaakt vouwblaadje verzond ik een soort kerstmeditatie, niet alleen naar mijn oude vertrouwde adressen, maar ook naar nieuwe relaties.

Ik kon toen niet vermoeden dat hieruit een traditie zou ontstaan, die inmiddels al 38 jaar voortduurt.

Bij het terugzoeken, selecteren en opruimen van oude documentatie vond ik vele teksten terug. Andere werden me alsnog terug aangereikt door ontvangers.

Op de vraag van de redactie leek het me aardig om u de eerste van deze teksten, uit 1974, voor te leggen.

Natuurlijk raken oude teksten iets van tijdgeest en tijdsbepaald denken, maar ze geven toch ook een soort constante die me zowel verbaast als verheugt.

Het is ook nu mijn wens voor een zegenrijk leven in Gods goede tijd en in onze soms zo zorgelijke wereld.

1974-1975:

Kerstmis een feest
geloven dat je dankbaar mag zijn
omdat er een God is voor de mens.

Kerstmis een vraag:
beseffen dat bij mensen
vrede en liefde, trouw en goedheid
nooit voorgoed gewonnen worden.

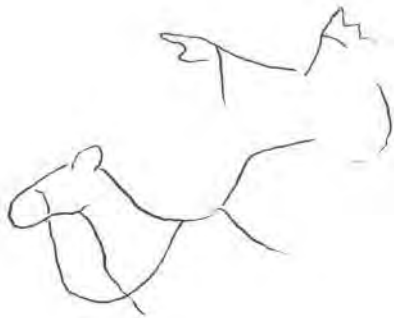
Kerstmis een belofte:
als je wilt blijven geloven
dan moet je blijven werken
aan een wereld voor God en voor mensen.

Kerstmis een begin:
vanuit de genade en de inspiratie
van hem die kwam
om van kribbe tot kruis
tot vrede en verzoening te zijn.

Moge de Heer van het leven, komend in ons bestaan
ons bemoedigen in hoop
voor wat ons te doen valt in een nieuw jaar
na "de feestdagen"
opdat we aan zijn zegen gestalte geven
voorzover het van ons afhangt.

Gerard de Wit, pastor

GEVONDEN OP EEN KLEIN MARKTJE IN ZUID AFRIKA

Kaapprovincie 1982 Margriet Coetzee

*Gebede van een bejaarde vrou
Gebed vir die Kersfees*

Vader van Jesus Christus, onse Vader dankie dat U ons vandag daaraan wil herinner dat U deur 'n Goddelike wonder vir ons Vader geword het.

Ons verstaan dit nie, ons vra net genade om dit te glo. Dat daar 'n Goddelike liefde is wat vir ons almal bestaan. Ons begryp dit nie, ons vra genade om dit in alles om ons te herken. Dat Jesus in die grootste eenvoud van een stal gebore is. Ons ken nie meer eenvoud nie, ons is te behep met ons deftige wonings. Dat Jesus nooit meer as 'n eseltjie vir sy vervoer gehad het nie. Ons weet nie wat dit beteken nie, ons is te verblind deur ons weelderige motors. Dat Jesus tussen eenvoudige, alledaagse mense gebore is, lewenslank by hulle onderdak gevind het. Ons onthou dit nie, want omgang met mense van aansien is vir ons noodsaaklik. Dat die koms van Jesus deur die eeue rotse laat splyt en dorslande laat bot het. Ons besef dit nie sigbaar en dramaties nie.

Vader van Jesus Christus, onse Vader, vergewe ons! Gees van God, U het 'n vrou van eenvoudige stand en afkoms gebruik om die wonder te laat plaatsvind. Gebruik die vroue van ons land en die wêreld om daar die wonder weer te laat leef.

Maak hier die Kersfees vir ons 'n ervaring van die opregte liefde, die eerlijke nederigheid, die ware vrede, die egte hartsverandering, wat Jesus so onbegryplik na werklik by 'n mens kan bring.

Ons dank U omdat ons glo dat dit moontlik is, vir ons en vir alle in hier die verskeurde wêreld. Amen

□

Aangedragen door Corry Nichting.

40 JAAR KLOOSTERLEVEN

van

FRATER. M. SIMON LELE RUIING

Vrede....

Een warme groet aan de gemeenschap van Onze Lieve Vrouw van het H. Hart, patrones van onze Congregatie en Moeder van onze gezamenlijke hoop te komen tot Jezus.

Uit betrokkenheid op de herinneringen van mijn 40 jaar kloosterleven op 10 januari 2013, ben ik door de redactie van INKO gevraagd om iets voor ons tijdschrift te schrijven. Zoiets schrijven doe ik in de vorm van een reisje langs het verloop van mijn roeping als frater in de religieuze Congregatie van de fraters van Onze Lieve Vrouw van het H. Hart. Schrijven over de ervaringen in mijn religieus leven in deze Congregatie is alleen bedoeld om iets te doen begrijpen van de worsteling in mijn leven als frater en vervolgens te leren om trouw aan Zijn oproep te zijn in ons proces van definitief trouw zijn en te leren ervaren wat Hij van mij wil. Het is een proces van streven naar de volmaaktheid. Juist dit is opnieuw een moeilijkheid en geeft mij het gevoel dat het me zwaar valt om te schrijven over mijn eigen leven. Misschien als andere mensen over mij zouden schrijven, dan zou wellicht het volgen van mijn idee veel gemakkelijker gaan. Maar nu probeer ik een vorm te vinden om mijn roepingentocht met mijn medebroeders te delen.

Mijn ervaringen zijn begonnen op het moment dat ik de middelbare school bezocht, waar verschillende fraters van Onze Lieve Vrouw van het H. Hart actief waren in de roepingenactie. Leraren van de middelbare school waaraan ik afgestudeerd ben, waren frater. Ook de Kweekschool in Podor werd beheerd door de fraters,

zodat wij heel familiair met de fraters waren. Ten tijde van het beëindigen van de middelbare school wees een frater naar mij en zei: “*Misschien ben je wel gekozen door de Heer om frater te worden. Misschien.... misschien..... Wie weet kun je mijn jongere broer worden, straks, mijn broer!*”

Die woorden bleven licht naklinken in mijn oor, zodat er allang herinneringen bestaan om frater te worden. Daarom deed ik, kort voor beëindigen van de middelbare school, het verzoek om kandidaat-frater te mogen worden in Podor-Larantuka.

Ik was gelukkig en heel blij toen het antwoord was, dat ik dan eerst de school moest afmaken en daarna naar de kweekschool in Podor-Larantuka moest gaan als voorbereiding op het voortgaan als kandidaat-frater. Daarom voltooidde ik de middelbare school en begon in 1967 met de studie aan de kweekschool.

Hoewel ik nog student van de kweekschool was, en nog voor mezelf de wens duidelijk moest maken om frater te worden, was er al veel aandacht en liefde van de fraters in Podor. Dagelijks werden wij betrokken bij het samen bidden met de fraters. Ook kregen we les in mediteren of nadenken over jezelf om je geestelijk te ordenen. In het geval van zaken als ons eten (rijst en mais), kosten die er zijn voor het leven in een internaat, hielp frater Fulgentius (procurator in die tijd) ons vaker, vooral wanneer ouders die zaken te laat naar het internaat stuurden. Drie fraters die interesse en aandacht toonden raakten mijn hart tijdens die kweekschooltijd en dat waren fr. Wilfried van Engen, fr. Vianney en fr. Fulgentius. Zij versterkten daarmee steeds mijn roeping. Voor fr. Paulino voelde ik in die tijd meer tegenzin en voor hem was ik een beetje bang, omdat hij directeur van de school was en ineens leider van mijn internaat werd. Maar dat gevoel veranderde en werd meer intiem toen ik het postulaat inging, waar hij ons leerde om heel goed Indonesisch te spreken en ons, postulant, ook leerde te voetballen samen met de kinderen en een club werden.

Eind 1970 ik slaagde voor de kweekschool en ging naar mijn ouders om te vragen afscheid te mogen nemen om in begin 1971

te kunnen intreden als postulant in Podor-Larantuka. Mijn ouders (vader) en oudste broer hadden geen bezwaar, en lieten voelen dit te beschouwen als een geschenk van de familie aan de Heer. Vader zegende mij en zei: “Blijf trouw aan je levenskeuze voor God. Denk niet aan ons hier thuis of we bezorgd of gelukkig zijn. Er zijn feiten die buitengewoon zijn in de familie en in de kampong, maar dat zijn onze bladzijden. Die zijn er niet opdat jij naar huis zou komen. Dat is een houding van zich vergissen of van fout zijn”. Deze boodschap raakte me diep en versterkte mijn hart in mijn voortgaan op de weg van mijn roeping.

Daarentegen kwam van de kant van mijn oma geen akkoord en geen zegen over mijn genoemd verlangen. En als teken van haar protest, nam zij de sarong terug die zij indertijd aan me gaf toen ze hoorde dat ik voor de kweekschool geslaagd was. Ik kon slechts reageren met huilen, maar vader bevestigde dat zoiets als een sarong iets werelds was en niet echt belangrijk. “Volgens onze principes moet jij het klooster ingaan, ondanks de houding van oma. Dat is een tijdelijk probleem”. Zo was het begin van mijn worsteling er al bij aanvang van het postulaat.

We begonnen het postulaat met zes man, maar waren nog met drie over bij de start van het noviciaat en bij de geloften nog twee. En mijn toenmalige groepsgenoot (frater Hilarius Rede) is op Sumba overleden op 28 oktober 2004.

Gedurende de tijd van het postulaat werden wij opgevoed, onderwezen en geoefend in allerlei vaardigheden van het leven, die bij mij overkwamen als nuttig bij het leven in een gemeenschap en in het werk. Dit feit heeft mij ook gemotiveerd om het leven te leren door samen een bepaald patroon te hanteren en ook toe te passen bij de novicen in die periode dat ik 17 jaar zelf novice-meester was. En het was uitermate verrassend toen ik de vruchten ervan zag. Maar dat feit wekte ook ongerustheid bij mij persoonlijk bij het zien van de nu gehanteerde methode waarbij nu minder aandacht is voor het bevorderen van en het wennen aan meerdere aspecten en vaardigheden van het gemeenschapsleven. Bij het

oefenen van vaardigheden ten behoeve van het leven gedurende die twee jaar postulaat, speelde frater Pancratio een uitermate belangrijke rol voor ons postulanten. Hij motiveerde ons voortdurend om diverse levensvaardigheden aan te leren en eraan te wennen. Een karakteristieke uitspraak van frater Pancratio was: “Doe het niet uit angst, maar orden je leven en breng er ritme in”. Ik ben er trots op en dankbaar voor dat die ervaring mijn persoon mede gevormd heeft.

In 1973 ging ik met anderen het noviciaat in Malang in door het ontvangen van het kloosterkleed op 10 januari. In de gemeenschap van Malang I waren ook novicen van de Broeders van Onze Lieve Vrouw van Lourdes (Dongen) en van de Broeders van Liefde, dus een gezamenlijk noviciaat. De basisopvoeding in het religieuze leven ontvingen wij gezamenlijk, daarentegen werd de eigen leefregel gescheiden onderwezen. Frater Timotheus Smerk was onze novicemeester. Ik heb ook veel levensonderwijs van deze frater ontvangen. Van hem leerden we duidelijk discipline aan te brengen in het leven, maar ook leren luisteren en aardig reageren als de leiding je wat vroeg. Een feit benadrukte hij: “Lezen.... lezen.... lezen...., om een encyclopedie voor andere te kunnen zijn”. Kennelijk was hem de bijnaam “lopende encyclopedie” gegeven, want hij wist heel veel feiten en hield ervan om die met anderen te delen en kwam met veel details als wij ernaar vroegen.

Tijdens het tweede jaar van het noviciaat werd fr. Timotheus Smerk gekozen tot Vicarius van het District Indonesië en diende in Surabaya te gaan wonen. Niettemin bleef hij ons toch terzijde staan door zijn tijd te verdelen: 3 dagen in Surabaya en 4 dagen in Malang.

Daarnaast kreeg ik als tweedejaars novice ook opgedragen om ‘s middags les te gaan geven op de lagere school Marsudisiwi in Bimbling. ‘s Morgens volgde ik activiteiten met de andere novicen tot 10 uur en om 12 uur vertrok ik naar de school om tot half zes les te geven.

Behalve dit gaf ik ook drie keer per week godsdienstonderwijs op de middelbare school van Celaket 21 en wel van 10.30 tot 11.15 uur. Een ervaring die aangenaam, maar ook vermoeiend was. Maar doordat ik reeds getraind was tot discipline en een levensritme, ging ik met een goed humeur en genoeg enthousiasme op pad.

Op 4 december 1974 werden mijn groepsgenoot fr. Hilarius Rede en ik toegelaten tot het afleggen van de eerste geloften. Een andere groepsgenoot, frater Aloysius Loy, was echter niet toegelaten tot het afleggen van de geloften en teruggekeerd naar zijn familie. Na mijn geloften werd ik verplaatst naar de gemeenschap van St.-Andreas in Palembang en benoemd tot onderwijzer van onze lagere school en ook als beheerder van de financiële administratie van de lagere school Xaverius 2 in Palembang. Ik was er gelukkig en had het in die twee jaar naar mijn zin in die gemeenschap van Palembang.

Aan het eind van 1975 kreeg ik een telegram van de Vicarius om dadelijk naar Salatiga te gaan, samen met fr. Hilarius Rede voor een cursus landbouw van 1 jaar. Ik voelde me verdrietig om Palembang te verlaten, omdat de fraters van Indonesië op dat moment vakantie hadden en ik daardoor geen kans had afscheid van hen te nemen. In de gemeenschap zaten namelijk fr. Justinus en fr. Benedictus, twee Nederlandse fraters. Die landbouwcursus werd geleid door Jezuiten en duurde precies een jaar: van 1 januari tot 31 december 1976. Er werden geen vrije dagen gegeven noch was er rust op zondag. Alles was gericht op mentale-spiritualiteit en vaardigheid met een hoge mate van discipline. Er was fysieke en mentale weerstand te overwinnen om deel te nemen aan deze cursus. Ons lukte het om het programma van deze cursus in de gestelde tijd te voltooien en daarna werd ik verplaatst naar Podor-Larantuka met als taak het beheren van de tuin Emaus in Weri, die zojuist geopend was voor de belangen van de gemeenschap, school en internaat.

Overeenkomstig de opgedane vaardigheden van de cursus in Salatiga, betrok frater Wilfried van Engen mij bij het beheren van de tuin zelf, maar ook als bestuurder van het Dorp-ontwikkelingsteam betreffende allerlei sociale activiteiten. Naast de bedoelingen van dit ontwikkelingsteam begon ik met een cursus van drie maanden voor groepen boeren om deze te laten wennen aan zaken als zij vanuit de eigen desa naar een nieuw gebied wilden gaan (locale transmigratie). Het bestuur van de regio Oost Flores had een programma transmigratie opgezet en dit werd samen met ons ontwikkelingsteam uitgevoerd om die mensen op van alles voor te bereiden.

Behalve deze activiteiten en als bestuurder van het ontwikkelings-team deden wij ook actief mee met een programma ter voorziening van drinkwater in de desa's, speciaal voor de nieuwe desa's van de mensen die bij het lopende project behoorden: drinkwater mogelijk maken en voorzien in bronnen/putten voor de mensen die water nodig hadden. Behalve drinkwatervoorzieningen was er ook zorg voor veeteelt en visserij om de gemeenschap te helpen een beter leven op te bouwen. Want het motto van het ontwikkelingsteam was: "Help mensen die in staat zijn zich zelf staande te houden, zodat zij ook in staat zijn andere mensen te helpen". Een goede inspiratie en motivatie om mensen zelf te doen helpen in sociale activiteiten, was de kracht van dat moment. Vanuit mijn zelf ontvangen levenslessen en daardoor meer begrepen te hebben van de wereld van ons mensen, de planten en de dieren is mijn karakter gevormd om me een houding te geven en een relatie aan te gaan met anderen.

Ik heb iets minder dan 12 jaar vanuit de gemeenschap St.-Gabriël in Podor-Larantuka gewerkt als beheerder van de tuin Emaus in Weri en de sociale projecten van het ontwikkelingsteam, namelijk van begin 1977 tot medio 1989. Deze periode is belangrijk geweest voor mijn verdere leven d.w.z. op 17 oktober 1982 heb ik mijn altijd durende geloften afgelegd in Podor-Larantuka.

Vanaf 25 juli 1984 tot 17 juli 1986 werd ik plv. overste van de gemeenschap St.-Gabriël, Podor-Larantuka. Ook van 17 januari 1986 tot 15 juli 1987 werd ik overste van diezelfde plaats en van 15 juli 1987 tot 1 juli 1989 werd ik overste van St.-Gabriël in Podor-Larantuka. Mijn weg verliep overeenkomstig mijn capaciteiten en is mede bepaald door mijn levensmotto, inhoudende: **“Niet mijn wil, maar Uw wil geschiede!”**. (Lucas 22: 42 b). Want dit heb ik in praktijk geleerd: taken te aanvaarden die de Congregatie van mij vraagt.

Gedurende 12 jaar werkte ik vanuit de gemeenschap te Podor-Larantuka tot ik benoemd werd tot socius van de novicemeester in het noviciaat, naast een taak als lid van het Districtsbestuur Indonesië. Twee jaar had ik de taak als socius: van 1 juli 1989 tot 1 juli 1990. Vervolgens werd ik benoemd tot novicemeester en dat werd iets minder dan 15 jaar (5 periodes). Dat was van 1 juli 1991 tot 1 juli 2006. In die tijd werd ik tevens lid van het Provinciaal Bestuur van Indonesië in de veranderde nieuwe structuur van de Congregatie. Dat was van 28 februari 1995 tot 20 januari 2001. En van 2001-2006 was ik volledig beschikbaar voor het noviciaat.

Door het benoemen per 1 juli 2006 van een nieuwe novicemeester verhuisde ik als overste naar de gemeenschap St.-Jozef in Maumere. Maar die functie duurde slechts twee maanden, want op 23 september 2006 werd ik door het Algemeen Kieskapittel gekozen tot Algemeen Overste van onze Congregatie. Die functie voelde ik als erg zwaar in de worsteling op mijn roepingeweg. Daarom bleef voor mij slechts over om me te versterken in mijn relatie met de Heer via persoonlijk gebed, de Eucharistie, door meditatie en contemplatie. Slechts door de Heer als belangrijkste bron en via Onze Lieve Vrouw van het H. Hart, hoopte ik genoeg kracht op te bouwen om de taak op me te nemen die de Congregatie van mij vroeg. Daarom besloot ik al na twee jaar voordat de bestuursperiode zou eindigen, dat ik niet nog een keer een taak op me zou nemen binnen het Algemeen Bestuur. Om het stagneren

van het nieuwe bestuur voor de periode 2012-2018 te voorkomen, zou ik aan de informateur mijn houding van weigeren duidelijk maken bij een mogelijke keuze. Dit is dan ook twee keer gebeurd. Maar de situatie en mogelijkheden kwamen anders te liggen. Er trad in het keuzeprocess stagnatie op, omdat meerderen niet bereid waren om lid te worden van het nieuwe bestuur. De informateur trok zich terug en gaf zijn functie terug aan het Algemeen Kapittel, waarna aan de oudsten van het kapittel, waaronder ik zelf, om advies werd gevraagd. In deze vastgelopen situatie daagde Romo Verbeeck O.Carm. mij uit door te zeggen: “Of wil jij dat de Congregatie uiteen valt?” De voorliggende situatie en mijn gevoel nodigden mij uit om te overdenken of dit goed of fout was? En had ik niet geleerd om in alle bescheidenheid en bereidheid me beschikbaar te stellen als het belang van de congregatie boven privébelang zou gaan? In reflectie en meditatie op de avond van die dag overdacht ik alles nogmaals, en raakte ervan overtuigd wat ik al als houding had aangenomen zeker niet de wil van de Heer was, gezien de concrete situatie van mijn verantwoordelijkheid als voorzitter van het kapittel op dat moment. Dit feit maakte mij duidelijk terug te keren tot bescheidenheid van hart en de houding van de bereidheid beschikbaar te zijn om nogmaals zitting te nemen in Algemeen Bestuur voor de periode 2012-2018 als ik gekozen en gedragen zou worden door de kapitularen. De uiteindelijke ervaring werd dat ik deze mocht zien als top van de worsteling in mijn roeping als frater van Onze Lieve Vrouw van het H. Hart, en die van betekenis werd als gevecht met mijn eigen ik terwille van het belang van onze gemeenschap en overeenkomstig de wil van de Heer zelf, wat reeds duidelijk wordt als commitment als je als levensmotto zelf gekozen hebt: “laat niet wat ik wil, maar wat U wilt, gebeuren”, Luc. 22:42b.

Daarom - als lid van de Congregatie en tevens als lid van het Algemeen Bestuur - bij het herdenken van mijn 40-jarig kloosterleven op 10 januari 2013, is het voor mij van betekenis het leven naar behoren te kunnen volbrengen met dank aan God. Ook ben

ik me bewust dat de betekenis van ons religieus leven nog meer van waarde voor mij is door me deel te voelen van de mensen in een ander deel van de Congregatie. Echt, als mijn medebroeders en ik elkaar ontmoeten op onze roepingenweg, kan het gevoel van de liefde van God en het herkennen van God in elkaar (God aanwezig doen zijn in SAMEN) waarheid worden. Moge mijn leven gezegend worden voor andere mensen.

□

Frater Simon

Vertaald door frater Leo Ruitenberg

WINTER

Nu al houdt de winter intocht.
Uit het oosten waait de wind.
Welkom met je ijs en vrieskou,
die de waterstromen bindt.

Welkom met je wijdgespreide,
zachte, witte bruidsgewaad,
dat in één nacht werd geweven,
en jij nu te pronken staat.

Welkom met je grove knuisten.
God zij dank kan ik ze aan.
Nooit ben ik voor vorst of sneeuwval,
felle wind opzij gegaan.

Dit jaar in de laatste weken,
kwam jij op het juiste spoor.
Zet je tocht de eerste weken
van het komend jaar maar door.

Al dat witte, al dat harde,
dat de trekvogel vermijdt.
Hij ging weg naar warme streken,
weet geen weg met wintertijd.

Dit seizoen belooft nieuw leven,
De natuur kent haast noch spoed.
Alles ligt nu weggedoken.
Veel nog hebben wij te goed.

Dit seizoen! Het is de koelcel,
waar het leven vorstvrij ligt.
Wat is alles goed geregeld,
wonderbaarlijk ingericht.

Winterweer vol van bekoring.
Het verdient een juichend lied.
Ja ik weet, je heb je streken.
Maar daarover praat ik niet.

Blijf bij ons op al die dagen,
dat het volop feesten is.
Daarna moet je snel verdwijnen,
als de dief in duisternis.

□

Theobaldus

de pen doorgeven

In 1970 ben ik, Gerard de Witte, geboren in Utrecht en opgegroeid in Driebergen. Daarna heb ik 4 jaar in Bunnik gewoond. En inmiddels woon ik alweer bijna 13 jaar in Wijk bij Duurstede samen met mijn vrouw Martine en mijn twee dochters Manon van 10 jaar en Maud van 7 jaar.

In mijn opleidingsperiode ben ik werkzaam geweest bij Huize Beatrix (Doorn), AZU (Utrecht), Sterrenberg en Onze Lieve Vrouwen Ter Eem in Amersfoort. Na het behalen van mijn diploma heeft Huize Beatrix mij teruggevraagd. En daar ben ik ruim 12½ jaar in dienst geweest, waarvan een groot deel als chefkok. Maar omdat het bleef kriebelen om voor mezelf te beginnen, heb ik in 2009 de stoute schoenen aangetrokken en heb ik mijn eigen cateringbedrijf gestart. Dit bevalt me prima. En als Ton een paar handjes tekort komt, spring ik een dagje in de keuken van Sint Jozef in.

Hieronder ziet u een leuk krantenartikel dat destijds is gepubliceerd. En waarin duidelijk wordt weergegeven waar ik voor sta:

Salade als schilderij

door Emine Gönen

“Ik hou van geneuzel met eten”, zegt Gerard de Witte. Eten moet volgens hem niet alleen lekker zijn, maar ook een feest voor het oog. Na twintig jaar chef-kok te zijn geweest, laat hij nu met zijn eigen cateringbedrijf iedereen van zijn kunsten genieten.

“Koken is niet alleen een biefstukje bakken; het is ook de entourage. Je moet blij worden van een bord. Ook met weinig middelen kan je van eten een feestje maken”, zegt De Witte. “Als ik in een restaurant zit, schieten mijn ogen heen en weer. Ik ben

altijd met eten bezig, maar ook met wat beter kan. Als ik hier een ei, een wortel en een paprika zie, dan wil ik daar iets mee”.

Met dezelfde bevoegenheid waarmee Gerard de Witte over eten praat, maakt hij salades die eruit zien als schilderijen en dessert-tafels waar letterlijk en figuurlijk het vuurwerk van afspat.

De tapasschalen die hij klaar maakt voor welk feestje dan ook, smeken de toeschouwer bijna om eerst op foto vastgelegd te worden voordat ze aangebroken worden.

Maar catering is natuurlijk méér dan alleen een mooi uitzierende tapasschaal. “Vers, vers, vers. Daar staat of valt alles mee. Ik gebruik producten die dagelijks vers van de slager, groenteboer en de bakker komen”, verduidelijkt De Witte.

De slogan van Gerard en Martine de Witte is ‘Als het bijzondere ook betaalbaar mag blijven’, omdat het zeker in deze tijd belangrijk is om van niets, iets te maken.. Bedrijfslunches, afscheidsrecepties, high teas, bruiloften of een heerlijk kerstdiner, niets is onmogelijk. Kijk op www.cateringdewitte.nl voor meer informatie

Hierbij wil ik iedereen alvast hele fijne feestdagen toewensen en een goede jaarwisseling.

Mattias bedankt voor de pen,
ik geef hem bij deze door aan Ton Enkelaar.

□

Gerard de Witte

GOD WOONT IN DE FOKKE SIEMONSZSTRAAT

Ik hoorde het van een zeereerwaarde
en hoogbejaarde dominee:
De Here wou met onze aarde
niet één dag langer meer in zee.

Al zouden wij hem overstelpen
met erediensden en dankgebed,
het zou geen ene moer meer helpen:
er werd een punt achter gezet.

Maar zie: daar was diezelfde morgen
zo’n rotjoch in de grote stad
een doodziek duiffie aan ’t verzorgen
dat-ie op straat gevonden had.

“Kistus, wat moet je dan? Wat wil je?
Ja, kijk me maar es effe an.
Godsallejeizis, beest, wat tril je.
Leg nou toch effe rustig, man!”

Toen heeft de Heer zijn toorn bedwongen,
want Hij kreeg schik in het geval.
Hij spaarde dus de kleine jongen,
de zieke duif en het heelal.

□

*Willem Wilmink
uit “Verzamelde liedjes en gedichten”*

FRATER WILFRIED VAN DER POLL

30 JAAR IN HET BESTUUR

In december a.s. is het 30 jaar geleden dat Wilfried van der Poll voor het eerst in het Algemeen Bestuur gekozen werd. Een lange tijd en misschien wel een recordtijd als bestuurder in de geschiedenis van de Congregatie.

Maar niet alleen het aantal jaren is belangrijk, maar vooral het feit dat hij in meerdere variëteiten deze jaren heeft meegemaakt en er zeker een belangrijke rol in gespeeld heeft en nog speelt. Wilfried was namelijk Algemeen Overste in de oude structuur, maar maakte ook in dezelfde functie de nieuwe structuur van 1994 mee. Daarna kwam de verhuizing van het Algemeen Bestuur van Nederland naar Indonesië, van De Bilt naar Malang. Dit vroeg van hem bovendien om voor ruim twee jaar in Indonesië te gaan wonen.

Nadat het Algemeen Bestuur in 2006 uitsluitend uit Indonesische medebroeders ging bestaan, was hij ongeveer twee weken ambteloos burger, maar op 31 oktober 2006 werd hij gekozen tot Provinciaal Overste van Nederland. En dat is hij nu pas weer geworden voor de periode tot 2018.

Ter opfrissing de staatsfoto's van deze besturen en de namen van de bestuursleden.

30-12-1982 Utrecht

Algemeen Overste	Camillus Heikens
Plv. Alg. Overste	Ben Doodkorte
Lid	Isidorus Nieland
Lid	Laurentio Letschert
Lid	Wilfried van der Poll

29-12-1988 Utrecht

Algemeen Overste	Wilfried van der Poll
Plv. Alg. Overste	Jan Smit
Lid	Ben Doodkorte
Lid	Isidorus Nieland
Lid	Bernard Dreuning

16-10-1994 Utrecht

Algemeen Overste	Wilfried van der Poll
Plv. Alg. Overste	Paulino Caesar da Silva
Lid	Leo Ruitenbergh

21-10-2000 Malang

Algemeen Overste	Wilfried van der Poll
Plv. Alg. Overste	Clemens Djuang Keban
Lid	Fransiskus Hardjosetiko 2000 - 2004
	Kanisius Sara 2004 – 2006

31-10-2006 De Bilt

Provinciaal Overste	Wilfried van der Poll
Plv. Prov. Overste	Wim Heister
Lid	Berno Spekschate

31-10-2006 De Bilt

Provinciaal Overste	Wilfried van der Poll
Plv. Prov. Overste	Wim Heister
Lid	Berno Spekschate

De redactie feliciteert Wilfried van harte met dit “jubileum” en wenst hem nog goede bestuursjaren toe in een goede gezondheid. En heel veel dank voor zijn inzet voor onze gemeenschap.

1982

1988

1994

2000

2004

2006

2012

MARIABEDEVAART RENKUM MOEDER VAN TOEVLUCHT

Voor onze serie “bedevaartsplaatsen” dacht ik aan Renkum. Een bedevaartsplaats die bij meerderen van ons wel bekend zal zijn. Renkum ligt immers niet ver van Arnhem en ergens hangt mij bij dat het Juvenaat indertijd ook een keer op bedevaart is gegaan naar deze Maria. Op internet zijn veel gegevens te vinden en daar ontleen ik de gegevens aan.

Maiestas Mariae

*O. L. Vrouw van Renkum
Moeder van Toevlucht*

Het beeld is een Maiestas Mariae oftewel tronende Maria, de koningin van hemel en aarde. Zij is dan gekleed met mantel en een kroon plus een bloeiende scepter. Zij is de moeder, regentes van het koningskind, in een koningstunica gekleed en zetelend op de troon van Salomon.

Met zekerheid wordt gesteld, dat het beeld reeds in 1380 in een kapelletje stond. De toenmalige hertogen van Gelre brachten er al veel (dure) geschenken naar toe. Rond 1400 richtten de bewoners van Redichem (de oude naam van Renkum) het O.L.Vrouwe Gilde op ter bescherming van het beeld en het kapelletje. In 1910 is dit Gilde opgeheven. In 1405 roept Reinoud IV, hertog van Gelre, de zusters Augustinessen-Regularissen uit Zwolle naar Renkum die de kapel omgebouwd hebben tot een klooster met de naam Sancta Maria. Hij schonk het beeldje aan het klooster om het in

□

frater Leo Ruitenber

hun kapel te plaatsen en waar de pelgrims naar toe konden komen. Bij de Reformatie moesten de zusters wegtrekken en daarmee begon de langdurige ballingschap van Maria. Na veel omzwervingen bereikten de zusters met het beeldje hun klooster in Utrecht. Na opheffing van hun klooster werd het beeldje toevertrouwd aan de paters Dominicanen, die het een plaats gaven in hun kerk aan de Walsteeg.

Kort gezegd verdween het beeldje uit het zicht, maar is op een gegeven moment – rond 1890 – gekocht door de antiquair G. Brom en deze heeft het gerestaureerd, want het was inmiddels wit geschilderd. In diezelfde tijd heeft de toenmalige pastoor van Renkum het beeldje kunnen kopen, want Brom wilde het graag in Renkum teruggeplaatst zien, maar de koop ging niet door.

Enkele jaren daarna werd het beeld uiteindelijk gekocht door een J.B. Stolk uit Huis ter Heide, een protestantse heer, die een groot kenner en verzamelaar was van middeleeuwse kunst. Het heeft tot 6 mei 1928 geduurd voordat het beeld via de familie Brom toch uiteindelijk in Renkum terugkwam, na 350 jaar. Meteen kwamen de bedevaarten weer op gang.

De oorlog was weer een tijd dat het beeld uit Renkum weg ging wegens het oorlogsgeweld. De meeste tijd heeft het beeld een veilig plekje gehad in de kelders van het Kröller-Müllermuseum tot de vernielde kerk hersteld was.

Op 19 mei 1946 was Maria terug in Renkum, in de kerk die indertijd onder architectuur van Cuypers gebouwd is. Ook alle beelden in de kerk komen uit het atelier van Jos Cuypers (tussen 1923 en 1954).

Rond de kerk is in 2012 het Rozenkranspark, Rosarium Mariae, hersteld en geopend. Het park heeft tevens de functie van meditatiepark.

Actualiteit

Op 25 mei was de jaarlijkse (zieken-)bedevaart en heel recent was de Gelderse Bedevaart. Bij de eerste waren er zo'n 200 deelnemers.

(Bron: De Veluwe Post) Ter ere van Maria van Renkum, Vrouwe van Gelderland, vindt zondag 4 november de traditionele Gelderse bedevaart plaats voor alle gelovigen van de parochies uit Gelderland. Plaats van samenkomst is R.K. Parochiekerk O.L.V ten Hemelopneming Renkum. Het programma begint om 14.00 uur met een bloemenhulde ter ere van O.L.V van Renkum, gevolgd door het rozenkransgebed. Om 14.30 uur: plechtige Heilige Mis en aansluitend uitstelling van het Allerheiligste Sacrament. Hoofdcelebrant is pastoor H. van Doorn van het St. Lucasparochieverband regio Nijkerk. Het bedevaartsprogramma met bedevaartliederen wordt verzorgd door de leden van het Kevelaerkoor van de broederschappen Amersfoort en 't Gooi. Na afloop is er gelegenheid voor een gezellig samenzijn in de pastorie met koffie/thee. Toegang is gratis. Wel is er een collecte ter bestrijding van de onkosten.

□

frater Leo Ruitenberg

STICHTING STAAKT HET VUREN.....

De naam van deze stichting verwijst niet naar helaas echte oorlogsgebieden die we heden ten dage nog steeds aantreffen bij de TV-journaals, nee het is een stichting die probeert het afsteken van vuurwerk op oudejaarsavond te verbieden of minstens te doen verminderen. Die avond gaat er voor een onvoorstelbaar aantal miljoenen de lucht in, maar ook worden er erg veel ongelukken door dat vuurwerk veroorzaakt.

Nog afgezien van de luchtvervuiling, is het een verschrikkelijk gebeuren. We kennen allemaal wel het schitterende vuurwerk dat in Sydney afgestoken wordt en waar de hele wereld van kan genieten op de TV en zo zijn er nog wel meer voorbeelden van nationale vuurwerken. Dit zou een prachtig alternatief zijn.

De genoemde stichting, waarvan onze medebroeder Paul Steverink bestuurslid is, heeft daarvoor gepleit. De Stichting heeft dit jaar actie ondernomen o.a. bij de Staatssecretaris van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu, dhr. J.J. Atsma. Er is in april 2012 een gesprek geweest met de Vaste Commissie voor Veiligheid en Justitie over aankoop, opslag en meldingsplicht van consumenten-vuurwerk.

Op 12 juli heeft de toenmalige Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, J.J. Atsma, aan de Voorzitter van de Tweede kamer onder meer geschreven: *“Het rapport bevat de aanbeveling om op sommige plaatsen te experimenteren met de alternatieven voor het afsteken van vuurwerk met Oud en Nieuw, met name door het organiseren van een vuurwerkshow door de gemeente. In dit verband merk ik op dat voor gemeenten wettelijk gezien geen probleem is om nu reeds een vuurwerkevenement tijdens de jaarwisseling te organiseren. De provincies kunnen hiervoor vergunning verlenen. In genoemde brief van de minister van V&J van 17 februari jl. is ook al geconstateerd dat zo’n evenement behulpzaam kan zijn bij het beperken van overlast tijdens de jaarwisseling.”*

Het voorstel van de Stichting betreffende wijzigingen in de regels door het annuleren van de verhoging per 1 juli 2012 voor aankoop, opslag en meldingsplicht van resp. 10 naar 25 kg aankoop; 250 naar 500 kg opslag in winkels; 1000 naar 10.000 kg meldingsplicht in opslagruimten, is nog niets gebleken. Helaas! De Stichting gaat door met haar werk!

Op radio M Utrecht, hoorde ik zojuist in de auto, dat een van de gemeenten hier in de buurt de jeugd les gaat geven in het afsteken van vuurwerk..... Is dat goed of fout? Wordt daardoor het afsteken van vuurwerk niet gestimuleerd i.p.v. afgeremd?

Wie het weet mag het zeggen!

□

*Zeist, november 2012
frater Leo Ruitenber*

BRIEF AAN LEO RUITENBERG

Groningen donderdag 29 november 2012

Beste Leo,

Oprecht dank voor de tijd en moeite die je gegeven hebt om de naam en het doel van de stichting Staakt het Vuren (SHV) te verduidelijken in je brief van november 2012, die ik vandaag als bijlage ontving. Je verwijst daarin naar staatssecretaris J.J. Atsma die per 1 juli 2012 de aankoop en opslag van vuurwerk heeft verhoogd.

Het kabinet toont hiermee gebrek aan historische kennis en korthed van geheugen. Vóór de vuurwerkcramp van Enschedé, 13 mei 2000, was de opslagmeldingsplicht voor vuurwerk 10.000 kilo. Het vuurwerkbesluit van 22 januari 2002 bepaalt, naar aanleiding van deze ramp, dat de meldingsplicht naar beneden wordt bijgesteld van 10.000 naar 1000 kilo. De toegestane verhoging hiervan op 1 juli 2012 is 1000%: van 1000 naar 10.000 kilo!

Via ministers Jacqueline Cramer (PvdA) van toentertijd VROM in het kabinet Balkenende IV, Tineke Huizinga (CU) van VROM in het rompkabinet Balkenende IV, en Melanie Schultz (VVD) van Infrastructuur en Milieu in het Kabinet Rutte I, wordt op 1 juli 2012 de meldingsgrens verhoogd.

Op 18 april worden 18 organisaties, waaronder de stichting SHV uitgenodigd door de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie van de Tweede kamer voor een Rondetafelgesprek in de Thorbeckezaal. Als voorzitter van de stichting begin ik als volgt:

“We nemen vandaag alles onder de loep dan kunnen we beter zien, zou Johan Cruijff zeggen. We worden geïnspireerd door de filosofie van prof. mr. Pieter van Vollenhoven: Waarheidsvinding is een mensenrecht. Als je wat wilt veranderen, moet je weten wat er gebeurd is”

Daarna heb ik tot drie maal toe - zo was mij geadviseerd door een media-expert - herhaald wat het doel van de stichting is: annulering van de verhoging van aankoop en opslag van vuurwerk en vervanging van het privé afsteken van vuurwerk door veilige vuurwerk- en lasershows. En verder:

“Bij onze stichting gaat het om de veiligheid van de bevolking tijdens de jaarwisseling die niet gewaarborgd kan worden door de regering. Dit is in strijd met de Grondwet en de Europese regelgeving. Wij danken onze parlementaire democratie en ministeriële verantwoordelijkheid aan de Grondwetsherziening van 1848 van Thorbecke naar wie deze zaal genoemd is. Het is niet voor niets dat wij juist vandaag in deze zaal aanwezig zijn want de Grondwettelijke alarmbellen tegen vuurwerkterreur rinkelen en staan op ‘code rood’ “

Ik wijs naar zijn foto op de muur. Voor mijn hoofdkunde A-examen had ik een specialstudie over Thorbecke gedaan! Ik mocht toen bijna de hele examentijd volpraten over Thorbecke en kreeg

een 9 voor geschiedenis! 18 april is dan ook voor mij een heel speciale dag. Ik vervolg:

“Wij verwachten daadkracht van Politici, Regering en Kamers die geen oogje dichtknijpen voor dodelijke lawinepijlen⁹⁰¹ van het zwaarste kaliber. Wij voelen ons enorm gesteund door oogarts Tjeerd de Faber - en alle oogartsen - die ons hebben laten weten dat wij hen de ogen geopend hebben. Zij hebben ons nóg duidelijker laten zien dat de grenzen van het toelaatbare ruim zijn overschreden. En wij bewonderen het werk van David Rietveld en Arno Bonte beiden lid van de Gemeente Raad voor GroenLinks in respectievelijk Den Haag en Rotterdam. We roepen oud-burgemeester van Rotterdam en huidige minister van Justitie en Veiligheid op om ons land op stellen te zetten door een wetsvoorstel in te dienen dat een algeheel verbod op het privé afsteken van vuurwerk afkondigt en de annulering van de verhoging van aankoop en opslag van vuurwerk annuleert”

De Stichting Staakt het Vuren (SSV) reageert op 5 december in een persbericht op het nieuwe vuurwerkbesluit en vraagt zich af of de regering de weg is.

De overheid nam per 1 juli 2012 - 12 jaar na de ramp in Enschede - een besluit om de aanscherping van de meldingsplicht qua volumes voor depots en handelaren van 2002 ongedaan te maken. Zij meent daarmee de handel in illegaal vuurwerk te beperken. Ook volgens deskundigen is dit een misvatting. De vraag naar illegaal vuurwerk groeit mee!

De Stichting bepleit nogmaals het annuleren van de verhoging en het algeheel verbod op het afsteken van vuurwerk door particulieren en dit vervangen door vuurwerkshows op door gemeenten bepaalde plaatsen.

□

frater Paul Steverink

SYMPOSIUM

RONDE VAN CONSTITUTIES VAN VATICANUM II

12 oktober 2012

Verantwoording: ik ben mij er van bewust dat niet alles aan bod kan komen en dat wat wel aan bod komt, mijn visie is op deze bijeenkomst.

Inhoud:

de vier Apostolische Constituties van Vaticanum II

Met de apostolische brief "Porta Fidei" heeft Paus Benedictus XVI het jaar van 'geloof' aangekondigd met als start datum oktober 2012. Doel o.a.: de viering van het geloof in de liturgie te intensiveren, en in het bijzonder in de Eucharistie.

In de Eucharistie, mysterie van het geloof en bron van de nieuwe evangelisatie, wordt het geloof van de Kerk verkondigd, gevierd en versterkt. Alle gelovigen worden uitgenodigd er bewust, actief en met vrucht aan deel te nemen om authentieke getuigen van de Heer te zijn. (Kerkelijke Documenten 2012/nr. 1-8)

Verder worden er nog doelen gesteld voor mensen die werkzaam zijn binnen de kerk: priesters, catechisten enz. echter allen onder verantwoordelijkheid van de pastoor 'teneinde kleine geloofs-gemeenschappen te vormen die van de Heer Jezus getuigen'.

Tot zover de achtergrond van waaruit het symposium werd georganiseerd.

Het programma van het symposium bestond uit:

- Eucharistieviering in de St. Catharina-Kathedraal
- symposium in de Nicolaïkerk
- afsluiting met een drankje
- vesperviering, wederom in de Kathedraal.

De Eucharistieviering.

Uit de preek van Kardinaal Eijk:

Het Tweede Vaticaans Concilie heeft zowel vreugde als teleurstelling gebracht. Voor de een ging het te vlug, voor de ander te langzaam en een ander had er meer van verwacht.

De secularisatie is, volgens Titus Bransma, al begonnen in 1920. Na de Tweede Wereldoorlog noemen nog 38% van de Nederlanders zich katholiek en dat was in 1960 ongeveer 6%

Het geloof heeft dan nauwelijks nog een functie maar op sociaal gebied zoekt men met elkaar verbondenheid.

De verwachtingen van wat het Vaticaans Concilie zou opleveren waren dan ook overtrokken.

Paus Johannes XXIII vond het nodig dat de zekere en onveranderlijke kerkelijke leer verdiept werd/wordt en betekenis kreeg/krijgt in onze tijd.

Het concilie was instrument bij uitstek daarvoor tegen de oprukkende secularisatie.

Door de culturele revolutie van 1968 werd echter de doorwerking van Vaticanum II bemoeilijkt.

Het symposium.

Tijdens het symposium kijken we terug naar de vier apostolische constituties en de betekenis daarvan in onze tijd.

Een impressie.

Spreker Mgr. Dr. Jan Liesel, bisschop van Breda, liet zijn licht schijnen over de Constitutie Dei Verbum. (Woord van God)

In de vijftiger jaren van de vorige eeuw ontstond er (naar aanleiding van de dogmaverklaring van de tenhemelopneming van de H.Maria) een discussie over de Openbaring. De vraag die toen werd gesteld was: "Is alleen de H. Schrift bron van de Openbaring?" Het gaat hierbij eigenlijk over de vraag naar de verhouding tussen de Schrift, de traditie, de geloofszin en het leergezag.

De H. Schrift is een onderdeel van de traditie en beide zijn een wijze van overlevering; zijn op elkaar betrokken en hebben elkaar nodig.

De Schrift is het boek van de kerk: zij blijft het boek lezen en uitleggen. Het is een combinatie van wetenschappelijk zoeken en gelovige receptie.

“Slechts het beleefde geloof van de Kerk verbindt Schrift en Traditie”.

Spreker professor Herwi Rikhof over Lumen Gentium. (Licht van de volken)

Belangrijk is de structurele lezing van het document zoals het er nu ligt met de begrippen die er in gebruikt worden. Het mysterie van de kerk staat hierin centraal, het gaat over de kerk als gemeenschap van de gelovigen, met als middelpunt Christus in het sacrament. Iedereen in de kerk is geroepen tot heiligheid. De heiligheid van de Vader, Zoon en Geest staat nooit los van onze werkelijkheid. Het drievoudig ambt van Christus (priester, koning, profeet.) is een structurerend principe voor de Kerk als volk van God.

Verder komt ook de positie van de bisschop, priester en leek aan de orde. ‘Ieder heeft zijn eigen plaats ‘.

Hierna gaf hij een interpretatie vanuit de voorgeschiedenis met als slot de receptie van het document door het Volk van God: “het is een verantwoordelijkheid van alle gelovigen”.

Spreker Dr. Jo Hermans over Sacrosanctum Concilium. (over de liturgie)

De liturgie is een centraal gebeuren. God en mensen ontmoeten elkaar.

De liturgie staat in dienst van het geloof in Christus en daarom moet de Kerk waken over de heiligheid van de liturgie.

De liturgie is geen privégebeuren maar een handelen van de Kerk. In de eerste helft van de jaren zestig was er een ongekend vooruitgangsoptimisme en vertrouwen in de autonomie van de mens.

De bisschoppen waren ook volgens Hermans “kinderen van hun tijd” en lieten veel over aan pastoraal werkenden of anderen (leken) zonder een machtiging van de bisschop. Het onderscheid tussen gewijd en niet-gewijd was niet meer helder.

De Catechismus werd afgeschaft, “zodat katholieke kinderen die na die tijd naar school gingen onkundig bleven van hun geloof“, aldus Hermans.

Hij constateert echter een liturgisch reveil en openheid bij jongeren in deze tijd en bij de nieuwe liturgische bewegingen. De toekomst ligt weer rondom het altaar.

Spreker: professor A. M. Jerumanis uit Lugano. Gaudeum et Spes. (Gemeenschap van Christus)

De gemeenschap van Christus bestaat uit mensen die in Christus verenigd zijn. Iedereen is geroepen tot heiligheid.

Het eigen geweten heeft het verband van waarheid en moraal in zich. De Kerk staat daarbij in dienst van de mens door de tekens van de tijd te interpreteren in het licht van het evangelie. Er moet een geestelijke vernieuwing (nieuwe evangelisatie) komen, we moeten radicaler durven zijn.

Er is noodzaak aan een theocentrische wending wat kan leiden tot een christocentrische wending..... Dit vraagt om een nieuwe theologie.

Tenslotte.

Er was een sfeer van ‘we gaan er voor’; we gaan voor een kerk waar het mysterie van Christus in de Eucharistie en de overige sacramenten een grotere plaats krijgt en waarin de gewijde en niet-gewijde gelovigen ieder hun eigen roeping hebben.

Kardinaal Eijk sprak verder de hoop uit dat de deelnemers aan het symposium in dit ‘jaar van het geloof’ zich extra zouden verdiepen in de rijke inhoud van Vaticanum II.

□

Ria Ypma

EEN GEZEGEND KERSTFEEST EN NIEUWJAAR

Aan alle lezers en lezeressen van het tijdschrift INKO, waar ook ter wereld, veel voorspoed gewenst in de Liefde van onze Heer Jezus Christus.

Met een gevoel van vreugde en eerbied verwachten wij Kerst 2012 en het Nieuwe Jaar 2013.

Niet lang meer en de kerstliederen schallen weer door de radio. De kerstbomen worden omgehakt en in huis gehaald en worden versierd met lampjes om de sfeer te verhogen.

De Kerst- en Nieuwjaarskaarten gaan weer verstuurd worden en de kerstcadeaus worden gekocht.

De kinderen kijken uit naar de komst van de Kerstman.

Wij beseffen echter dat Kerstmis een feest is waarbij de Liefde van God wordt gevierd, omdat Hij ons mensen het beste heeft gegeven, namelijk Zijn Zoon Jezus Christus.

Het zal voor ons nooit Kerstmis worden als we de liefdevolle uitgestoken hand van God niet vastgrijpen. Het wordt Kerstmis als wij bereid zijn de toegestoken hand van God te aanvaarden. Kerstmis vormt het bewijs van Gods grote liefde. Liefde, niet om voor jezelf te houden, maar om samen te delen.

Op deze wijze ervaren we Kerstmis dit jaar als een moment van samen delen. Wij kunnen liefde delen door aandacht te geven aan mensen die alleen zijn, lijden, weggeduwd of oneerlijk behandeld worden. Dan biedt Kerstmis ons de gelegenheid om het feest niet alleen voor onszelf te houden.

Kerstmis komt er nooit zonder de liefde van God. Als wij deze liefde niet aan elkaar doorgeven wordt het kerstfeest dor en droog. Het kerstfeest vieren we niet enkel met vrolijkheid, het is ook nodig dat we de eigenlijke betekenis van Kerstmis vorm geven.

Moge Kerstmis 2012 op deze wijze in ons hart een plaats vinden, maar ook in onze gemeenschappen en in onze families samen met eenieder waarmee wij het leven delen.

*Een gezegend Kerstfeest 2012
en een gezegend Nieuwjaar 2013.*

Met broederlijke groet,
namens het Algemeen Bestuur en de stafmedewerkers,
Frater Venansius,
Algemeen Overste.

Vertaald door fr. Wilfried van der Poll

KERSTWENS PBN

Het jaar 2012 gaat de laatste weken in. Momenteel lijkt het wel of de wereld bol staat van oorlog, haat en geweld. Mensen die hun eigen landgenoten leed aandoen door aanslagen, onderdrukking, haat en door dood en verderf te zaaien. We zien dat in Azië, in het Midden Oosten, Afrika, Latijns Amerika en ook in Europa. Overal brandhaarden van extremiteiten en verdrukking. Maar ook in ons eigen land zien we mensen die door hun activiteiten in de top van het bedrijf hun eigen gewin zoeken. Buitensporig op geld en macht belust zijn. Bijna dagelijks hoor of lees je dat in het nieuws. Het gebeurt in sommige besturen van scholen, ziekenhuizen, in bouwcorporaties, wetenschap en politiek. Geweld is er op straat en in het uitgaansleven. Echte veiligheid is er niet meer. Soms denk je wat geeft de mens nog om het leven? Het kindermisbruik, zowel in het verleden als in het heden, is nog volop in het nieuws. Er is hoop dat er eindelijk gerechtigheid en excuses zullen gaan komen.

Ondanks alle onverdraagzaamheid en individualisme gaan we naar het Kerstfeest en naar de jaarwisseling. We maken goede voornemens. We wensen elkaar alle goeds toe voor de komende tijd. Geluk, voorspoed, gezondheid en vrede zijn daarvoor de elementen. We geven elkaar de hand en hopen dat de komst van het Kerstkind onze wensen van harte mag ondersteunen. We wensen elkaar zoveel geluk en voorspoed toe dat het zijn weerga niet kent. Het Provinciaal Bestuur van de Fraters van Utrecht wenst eenieder van u Gods beste zegen toe en het allerbeste voor de feestdagen en de tijd die komen gaat.

ZALIG KERSTFEEST

en in alle opzichten een **GELUKKIG NIEUWJAAR**.

Namens het Provinciaal Bestuur Nederland
Frater Wim Heister

"Laat uw hart een woning zijn
waar de boodschap van Christus
in volle rijkdom kan verblijven.

Laat alles wat u zegt of doet
gebeuren in de naam van de Heer Jezus
en dank God, de Vader, door hem."

Kol. 3: 16-17

Zouden wij dat langer kunnen volhouden
dan alleen op Kerstmis?

Dan kunnen wij op weg naar 2013 !

Een wens ?

Een belofte !

(Gerard de Wit, pastor)

De redactie wenst u van harte een

ZALIG KERSTFEEST

en een

GEZEGEND 2013

INHOUD

Van de redactietafel	Redactie	2
Provinciaal Bestuur Nederland	Redactie	3
Provinciaal Bestuur Indonesia	Redactie	4
Overweging bij de Constituties	Alfons Kroeze	5
Mijn vijfde kapittel, deel 2	Adri Vergeer	10
Een kerstgedachte	Gerard de Wit	16
Gevonden op een klein marktje in Zuid-Afrika	Margriet Coetzee	18
40 Jaar kloosterleven frater Simon	Simon	19
Winter	Theobaldus Geraets	28
De pen doorgeven	Gerard de Witte	30
God woont in de Fokke Siemonszstraat	Willem Wilmink	32
Frater Wilfried van der Poll 30 jaar in het bestuur	Leo Ruitenberg	33
Mariabedevaart Renkum	Leo Ruitenberg	36
Stichting Staakt het Vuren	Leo Ruitenberg	39
Antwoord op Staakt het Vuren	Paul Steverink	40
Symposium	Ria Ypma	43
Een Gezegend Kerstfeest en Nieuwjaar	Venansius	47
Kerstwens Prov. Bestuur	Wim Heister	49
Kerstwens	Redactie	50
Inhoud		51
Colofon		52

INKO

onder redactie van: Johan Brummelhuis, Wim Heister, Leo Ruitenberg,
Frits Stevens, Wim Versteeg

met medewerking van: Angelico Fennis (omslag)
Hilarius de Booi (illustraties)
Petra de Landmeter (interviews)

secretariaat: Johan Brummelhuis
Schorteldoeksesteeg 1, 3732 HS De Bilt
tel.: 030 - 69 76 237
email: j.brummelhuis@fratersvanutrecht.nl